

Zemkopības ministrija

Republikas laukums 2, Rīga, LV-1981, tālr. 67027010, fakss 67027512, e-pasts pasts@zm.gov.lv, www.zm.gov.lv

Rīgā

Datums skatāms laika zīmogā	Nr. 9.2-2e/2297/2023
Uz 23.11.2023. 17.11.2023.	Nr. 7.8.5./2023-DOC-2503- 2909

Biedrībai “Zemnieku saeima”

Informācijai:
Ministru prezidentei E.Siliņai
Finanšu ministrijai
Ekonomikas ministrijai
Labklājības ministrijai

Par Ministru prezidenta 2023.gada 23.oktobra
rezolūciju Nr.7.8.5./2023-DOC-2503-2909

Zemkopības ministrija sadarbībā ar Finanšu ministriju ir izskatījusi ar Ministru prezidentes 2023.gada 23. novembra rezolūciju Nr.7.8.5./2023-DOC-2503-2909 pārsūtīto biedrības “Zemnieku saeima” 2023.gada 17.novembra vēstuli, kurā biedrība aicina izdarīt grozījumus Pievienotās vērtības nodokļa likumā, izslēdzot pārejas noteikumu 30.punktu, lai saglabātu pievienotās vērtības nodokļa (turpmāk – PVN) samazināto 5% likmi svaigiem augļiem, ogām un dārzeņiem pēc 2023.gada 31.decembra un sniedz atsevišķus viedokļus.

Zemkopības ministrija informē, ka saskaņā ar Ministru kabineta 2020. gada 30. septembra sēdes protokola Nr. 57 28.§ “Likumprojekts “Grozījumi Pievienotās vērtības nodokļa likumā”” (turpmāk – MK protokols Nr. 57) 4. punktu Zemkopības ministrijai bija dots uzdevums līdz 2023. gada 1. augustam sagatavot un iesniegt izskatīšanai Ministru kabinetā informatīvo ziņojumu par augļkopības un dārzenkopības nozares analīzi, tajā sniedzot MK protokola Nr. 57 3. punktā minēto rezultatīvo rādītāju novērtējumu un augļkopības un dārzenkopības nozaru attīstības analīzes rezultātus, tostarp par platību pārmaiņām, saražotās produkcijas apjomu, kā arī ārējās tirdzniecības un darbaspēka pārmaiņām.

Zemkopības ministrija sagatavoja un 2023.gada 21.augustā iesniedza Valsts kancelejā izskatīšanai Ministru kabineta sēdē informatīvo ziņojumu “Par samazinātās pievienotās vērtības nodokļa likmes piecu procentu apmērā ieviešanas efektivitāti svaigiem augļiem, ogām un

dārzeņiem” (23-TA-1768)¹ (turpmāk – informatīvais ziņojums), ar kuru aicināja atbalstīt PVN 5% likmes saglabāšanu Pievienotās vērtības nodokļa likumā noteiktiem augļiem, ogām un dārzeņiem kā patstāvīgu normu.

Zemkopības ministrija piekrīt vēstulē paustajiem argumentiem, jo arī atbilstoši Zemkopības ministrijas rīcībā esošajiem datiem:

1. Saskaņā ar *Eurostat* un Agrolesursu un ekonomikas institūta datiem, imports 2022. gadā, salīdzinot ar 2017. gadu, ir pieaudzis pēc apjoma par 23 %, kas ir nebūtisks kāpums un turklāt būtu skaidrojams arī ar ēnu ekonomikas samazināšanos svaigu augļu, ogu un dārzeņu tirdzniecībā, īpaši tas ir novērojams attiecībā uz zemeņu, melleņu, aveņu un ķiršu, kā arī un tomātu un gurķu importu. Turklāt, kā var redzēt *Eurostat* datus, imports pēc apjoma iepriekšminētā periodā ir pieaudzis galvenokārt dēļ kartupeļiem, kā arī pupiņas un citi pākšu dārzeņi veido piekto daļu kopējā importā.
2. Saskaņā ar *Eurostat* informāciju, Latvijā augļkopības un dārzenkopības nozare attīstās daudz straujāk nekā vidēji Eiropas Savienībā (turpmāk – ES) – salīdzinot 2022. gadu ar 2017. gadu:
 - a) augļu un ogu izlaides vērtība Latvijā ir pieaugusi par 100 % un Latvija ierindojas trešajā vietā (aiz Luksemburgas un Slovēnijas);
 - b) dārzeņu izlaides vērtība Latvijā ir pieaugusi par 25 % un ir virs ES dalībvalstu vidējā rādītāja;
 - c) kartupeļu izlaides vērtība Latvijā ir pieaugusi par 57 % un Latvija ierindojas sestajā vietā.
3. Saskaņā ar Valsts ieņēmumu dienesta informāciju, PVN maksātāju reģistrā reģistrēto augļu, ogu un dārzeņu audzētāju skaits no 2017. gada 1. janvāra līdz 2020. gada 20. jūnijam ir pieaudzis par 16 %. Savukārt, PVN maksātāju reģistrā reģistrēto augļu un dārzeņu vairumtirgotāju skaits laikā no 2017. gada 1. janvārim līdz 2023. gada 1. jūnijam ir samazinājies par 54 maksātājiem (no 200 līdz 146) jeb 27 %. Tā kā PVN reģistrēto nodokļu maksātāju skaits augļu, ogu un dārzeņu audzētāju nozarē ir palielinājies par 16 %, tad šie audzētāji ir izvēlējušies legalizēt savus darījumus, turpretī PVN reģistrā reģistrēto augļu, ogu un dārzeņu vairumtirgotāju un mazumtirgotāju skaits ir samazinājies par 27 %, kas nozīmē, ka šo nodokļu maksātāju finansiālā motivācija bija izvairīties no PVN maksāšanas un līdz ar samazinātās PVN likmes ieviešanu vairs nav finansiāli izdevīgi izvairīties no PVN maksāšanas, tādēļ arī ir pārtraukuši darboties augļu, ogu un dārzeņu tirdzniecībā un visdrīzāk pārgājuši uz citas produkcijas tirdzniecību. Ņemot vērā minēto, var pieņemt, ka augļu, ogu un dārzeņu tirdzniecībā ir mazinājusies ēnu ekonomika.
4. Kopš PVN samazinātās 5 % likmes ieviešanas, Pārtikas veterinārais dienests konstatē aizvien mazāk gadījumus, kad augļu, ogu un dārzeņu tirgotāji ir pārkāpuši atbilstības un kvalitātes prasības, kas liecina, ka ir mazinājusies uzņēmēju darbošanās ēnu ekonomikā. Kopš 2017. gada to gadījumu skaits, kad konstatētas neatbilstības, 2022. gadā ir samazinājies ievērojami – par 30 procentpunktiem.

Kā jau atspoguļots informatīvajā ziņojumā, Zemkopības ministrijas ieskatā augļkopības un dārzenkopības nozaru attīstības analīzes rādītāji ir pozitīvi, kas liecina, ka laika periodā no 2017.gada līdz 2022.gadam Latvijā šī nozare ir ievērojami attīstījusies. Turklāt, vērtējot importa

datu, ir jāvērtē imports pēc apjoma un nevis tikai pēc vērtības, jo 2022. gads dēļ pieaugošajam resursam cenām veicināja arī produkcijas cenu pieaugumu.

Finanšu ministrija informē, ka valdība ir atbalstījusi un Saeima 2023.gada 7.decembrī ir pieņēmusi likumprojektu "Grozījumi Pievienotās vērtības nodokļa likumā", kas paredz no 2024.gada 1.janvāra uz termiņu līdz 2024.gada 31.decembrim svaigo augļu, ogu un dārzeņu piegādēm noteikt PVN samazinātu 12% likmi.

Vienlaikus informējam, ka Valsts nodokļu politikas pamatnostādņu 2024.-2027.gadam izstrādes procesā tiks skatīts jautājums par PVN samazinātās likmes piemērošanu.

Zemkopības ministrs

A.Krauze

Karlapa, 67027216
Agrita.Karlapa@zm.gov.lv

Jacuka, 28493518
Tatjana.Jacuka@fm.gov.lv

ŠIS DOKUMENTS IR PARAKSTĪTS AR DROŠU
ELEKTRONISKO PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU